

ועדה מיוחדת לפי סעיף 47(א) למקודת רופאי השיניים (נוסח חדש) חתש"ל"ט-1979

24/11/2013

לכבוד
שרת הבריאות

כב' השרה,

הנדון: - דין וחשבון לפי סעיף 47 למקודת רופאי השיניים
(נוסח חדש) חתש"ל"ט-1979

בענין
הקובל :- ד"ר בועז לב, המשנה למנכ"ל משרד הבריאות
באמצעות ב"כ עו"ד שני ארזי מלשכת היועצת המשפטית,
משרד התובעת הראשית, משרד הבריאות, ירושלים

נגד
הנקבל:- ד"ר אריה קיפרוסר, סר [REDACTED]
רופא שיניים מורשה בעל רשיון [REDACTED]
[REDACTED]
ע"י ב"כ עו"ד איהב אסעד ועו"ד בנדר.

1. הקובלה

- א. ביום 26.2.2013, הגיש ד"ר בועז לב, המשנה למנכ"ל משרד הבריאות, קובלה נגד ד"ר אריה קיפרוסר, [REDACTED], רופא שיניים מורשה, [REDACTED] (להלן "הנקבל").
- ב. עפ"י הקובלה, ביום 27.6.2012, התקבלה אצל ד"ר עמליה מוטשניק, הממונה על תלונות הציבור כנגד רופאי שיניים באגף להבטחת איכות של משרד הבריאות, תלונתה של הגב' רינה גרימברג כנגד הנקבל.
- ג. ממסמכים שצורפו לכתב הקובלה עולה כי הנקבל עשה שימוש בלוגו הנושא את השמות "ד"ר קיפרוסר ושות'" וכן "שירותי בריאות בע"מ".
- ד. בעקבות מכתב התלונה, פנתה הד"ר מוטשניק לנקבל במכתב מיום 12/7/12 ובו ביקשה התייחסותו לתלונה וכן בקשה לקבל הבהרות לגבי דרך ניהול המרפאה, בין כשותפות ובין כחברה בע"מ.
- ה. הנקבל לא ביקש מעולם אישור לפתיחת מרפאת שיניים במסגרת תאגיד.
- ו. הנקבל לא השיב לפניית ד"ר מוטשניק ואף לא לפניית רבות נוספות מיום 2/9/12, 5/9/12, 7/11/12, 28/10/12 חאת למרות שיחת טלפונית עם ד"ר מוטשניק ביום 28/10/12 ושיחה נוספת בה הבטיח להגיב בדחיפות לפנייתה.

1. בכך, לטענת ב"כ הקובל, התנהג הנקבל התנהגות שאינה הולמת מורשה לריפוי שיניים, כאמור בסעיף 145(1) לפקודת רופאי השיניים (נוסח חדש) התשל"ט-1979 להלן "הפקודה"), וניהל מרפאת תאגיד ללא רשיון של משרד הבריאות בניגוד לסעיף 3א לפקודה.

2. ביום 2/9/13, מינתה שרת הבריאות ועדה לדון בקובלנה האמורה בסעיף 1 לעיל (להלן "הקובלנה"), שחבריה הם הח"מ: ד"ר שלמה זוסמן – יו"ר הועדה, ד"ר עזרה בנימין ועו"ד זמירה גולדנר – חברי הועדה.

3. התליך בפני הועדה

א. הועדה קיימה את ישיבתה הראשונה ביום 8/9/13. בפני הועדה הופיעו: עו"ד שני ארזי והמתמחה רוני עמר מטעם הקובל, הנקבל בעצמו וב"כ עו"ד איהב אסעד.

ב. במהלך הישיבה הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר סיעון במסגרת יודה הנקבל בעובדות הקובלנה, ב"כ הקובל, במסגרת סיעוניה לעונש תגביל עצמה לתקופה של שלושה חודשי התליית רשיון.

ג. הובהר לנקבל וב"כ כי הועדה אינה כפופה בשיקול דעתה לענין העונש להסדר שנערך בין הצדדים ואסמכתה להטיל עונש אחר ואף חמור יותר מהמוצע ע"י ב"כ הקובל.

ד. הנקבל הודה בעובדות הקובלנה.

ה. ב"כ הקובל טענה לעונש והגיש מוצגים 1/ת - 4/ת וכן אסמכתאות לענין עמדתה לעונש.

ו. בישיבת יום 21/10/13, הופיעו הצדדים בפני הועדה כשעו"ד בנדר ממשרדו של עו"ד איהב אסעד מיצג את הנקבל.

ז. בישיבה זו נשמעו סיעוני ב"כ הנקבל, הוגשו מוצגים 1/ת - 4/ת ואסמכתאות לענין העונש. בהסכמת ב"כ הנקבל, השיבה בקצרה ב"כ

הקובל ונשמע הנקבל בעצמו.

4. סיעוני ב"כ הקובל

א. בפתח סיעוני הדגישה עו"ד ארזי בהגינותה, כי עניינה של הקובלנה בהעדר היענותו של הנקבל לפניות משרד הבריאות ובניהול מרפאת תאגיד, הקובלנה אינה עוסקת בתלונתה של הגב' גרימברג, שטרם התבררה, והיתה העילה לפנייה לנקבל.

ב. ב"כ הקובל הגישה לעיון הועדה את פניות ד"ר מוטשניק מהאגף להבטחת איכות לנקבל, שלא נענו, 1/ת - 4/ת, מהן עולה כי פניות שנשלחו בדואר שליחים שוב ושוב – לא נענו, וכך גם שיחות טלפון שקיימה ד"ר מוטשניק עם הנקבל ביום 28/10/12 וביום 4/11/12.

ג. ב"כ הקובל עמדה על התומרה שכאי הענות לפניות של גורמי הפיקוח במשרד הבריאות. לטענתה, בהעדר סמכויות חקירה, נדרש שיתוף פעולה של רופאי השיניים בבירור תלונות המגיעות לאגף להבטחת איכות. הגשת קובלנה משמעתית, היא לדבריה, האמצעי היחיד לכפיית שיתוף פעולה עם

- גורמי הפיקוח והגנה על בריאות הציבור. בהעדר שיתוף פעולה לא ניתן היה להבטיח, לדבריה, יכולת פיקוח אמיתית של משרד הבריאות על ציבור רופאי השיניים וקיום רפואת שיניים תקינה.
- ד. חומרה נוספת ומצטברת ראתה ב"כ הקובל בעבירה של ניהול מרפאת תאגיד, תחת שני שמות שונים "ד"ר אריה קיפרווסר ושות" וכן "שירותי בריאות בע"מ", ללא רשיון וללא אישור לקיום מרפאת תאגיד.
- ה. ב"כ הקובל הבדירה בטיעוניה כי בתחום רפואת השיניים רווחת התופעה של אי הענות לפניות גורמי הפיקוח, תופעה שאינה קיימת בתחומי הרפואה האחרים המפוקחים ע"י משרד הבריאות. משכך, מדרשת לטעמה גם ענישה המהווה הרתעה מפני הישנות התופעה.
- ו. ב"כ הקובל הפנתה למספר החלטות בעניינם של רופאי שיניים שלא נענו לפניות אגף הפיקוח מהן ניתן ללמוד על היקף התופעה ועל הענישה המתמירה הגלויות לעבירה זו. כך הפנתה לעש"א 566-11-12 שלמה יצחקוב נ' השופט בדימוס אמונת סטרשנוב ועדת המשמעת, להחלטה בענין ד"ר יחיאל זיו ולהחלטה בענין ד"ר מרעי פאהה.
- ז. ב"כ הקובל עמדה על כך שמצבו הבריאותי של הנקבל אינו מצדיק התעלמות מפניית גורמי הפיקוח, שכן, לדבריה, אם היה מבקש ארכה למתן תגובתו – היה נענה.
- ח. לדעת ב"כ הקובל אמצעי המשמעת ההולם את מעשי הנקבל הוא שלושה חודשי התליה, מדובר בעונש מידתי הלוקח בחשבון את שיתוף הפעולה של הנקבל בדיון, הגעתו לבירור הקובלנה ונכונותו להודות.

5. טיעוני ב"כ הנקבל

- א. אמצעי המשמעת שנקבעו בסעיף 45 למקודת רופאי השיניים לוקים בחסר בכל הנוגע לחלופות ענישה פותאמות לחומרת העבירה, כגון חלופות קנס, התוצאה היא שהאמצעי של התליית רשיון הפך לאמצעי השולט בכיפה והענישה המשמעתית חמורה וחורגת מהעונש המשמעי הראוי. את המקרים של התליית רשיון, יש לדעתו, להותיר לעבירות משמעת חמורות שבהן היו ליקויים בטיפול רפואי ולא למקרים מינהלתיים שנעשו בשוגג.
- ב. פנייתה של ד"ר מוטשניק לא נענתה במעדה עקב מצב בריאותי קשה ומצב כלכלי קשה של הנקבל. סיבוכי הסוכרת מהם סובל הנקבל, לרבות הפגיעה בראייה מצו ממנו תפקוד רגיל (מפנה ל/1 אישור רפואי). במקביל, נקלע הנקבל לחובות כספיים עד כדי הכרזתו כחייב מוגבל באמצעים (3/1) והליכי פשיטת רגל (4/1).
- ג. בסופו של יום, הנקבל השיב לפנייתה של ד"ר מוטשניק ביום 14/10/13 (2/1).
- ד. הנקבל עבד כשכיר במרפאת תאגיד "שירותי בריאות בע"מ" של חיים בייזמן ולא ידע ואף לא יכול היה לדעת שאין אישור של משרד הבריאות.
- ה. קודם לכן עבד עם שותף ב"מרפאת ד"ר קיפרווסר ושות".
- ו. הנקבל מתגצל ומצר על כך שהתשובה נמסרה באיחור.

- ז. עונש של התלייה, ולו לתקופה קצרה, יפגע אנגשות בנקבל. בתקופת ההתליה לא יוכל לעמוד בהסדר הנושים לו התחייב ובתקופה שלאחריה עלול להקלע להתמוטטות כלכלית כתוצאה מאי יכולתו לעמוד בהתחייבויות כלפי מטופליו שיסרבו להמתין עד תום תקופת ההתליה.
- ח. הנקבל נשוי, אב לשני ילדים, בנו הצעיר בבית ספר יסודי ובן נוסף לפני שירות צבאי. חמתו של הנקבל מאושפזת בבית אבות סיעודי. עונש של התליה ימיט אסון כבד על כל המשפחה.
- ט. אין מקום להחמיר עם הנקבל בשל הצורך לשרת אינטרס ציבורי אחר דהיינו, הרתעת רופאי שיניים אחרים מזלזל בפניות גופי הפיקוח. מצבו האישי של הנקבל הוא שצריך לעמוד במרכז שיקולי הועדה.
- י. עונש של התליה פוגע בזכות יסוד חופש העיסוק.
- יא. בפסיקה אליה הפנתה ב"כ הקובל מתוארות נסיבות חמורות בהרבה מעניינו של הנקבל, לרבות רשלנות רפואית או אי התיצבות לדיוני הועדה ואין ללמוד מהם גזירה שווה לעניינו של הנקבל. ע"ד בנדר הפנה לע"ש (ירושלים) 5013/06 ד"ר עזר גד משרד הבריאות, שם הוטר עונש התליה בעונש של נזיפה.
- יב. הנקבל רופא שיניים משנת 1987, ללא עבירות קודמות, טיפל באלפי מתרפאים במהלך 26 שנות עבודתו והפיק לקחים מהמקרה הנוכחי.
- יג. מאז 2012 הנקבל הינו עוסק מורשה ומנהל מרפאה, בעקבות הפגמת הטעות שעשה.
- יד. מפנה לעש"מ 56282/98 מ"י נגד תמר כתב שם נקבע כי "הדין המשמעותי אמור לשמש אמצעי מניעה יותר מאשר אמצעי ענישה". וכן לחסן נ' נציבות שירות המדינה שם נקבע כי "הדין המשמעותי לא נועד להעניש את העובד אלא רק להגן על השירות הציבורי מבחינת רמת תיפקודו".
- טו. ב"כ הנקבל ביקש להסתמך בעונש של התראה או נזיפה שכן מדובר במעידה ראשונה של רופא שיניים מוכשר, לאחר 26 שנות עבודה וטיפול באלפי לקוחות, שהתנצל, הגיע חרטה והפנים את טעותו.

6. תשובת ב"כ הקובל לעצות ב"כ הנקבל

- א. אין ספק שעונש של התליה מהווה פגיעה כלכלית בנקבל אלא שבמקרה זה, לאור התקופה המבוקשת, הפגיעה היא מידתית, טבירה תוך התחשבות בחומרת העבירות.
- ב. תשובתו של הנקבל לד"ר מוטשניק הגיעה רק עתה, ערב הדיון השני בתיק וזאת לאחר שהוכרז לו שמתן מענה לפנייה הינו תנאי להסדר הטיעון שהתגבש. אין מדובר באיחור, אלא במעשה מכון ומדע של התעלמות מפניות משרד הבריאות.
- ג. אין מדובר בעבירה טכנית או בטעות אלא בזלזול ברשויות הפיקוח שנועדו לפקח על מעשיו של הרופא ושירותיו לציבור.

7. דברי הנקבל

- א. אין מדובר חלילה ברשלנות מקצועית או בפגיעה במטופל. ב- 26 השנים האחרונות טופלו אלפי חולים במיומנות ובמקצועיות, בתחושת שליחות, יעוד, וכבוד למקצוע. טופלו גם נבי צה"ל בדרגות נכות קשה ביותר, שהופנו על ידי משרד הבטחון לשביעות רצונם המלאה.
- ב. מחלת הסוכרת פרצה בשנת 1999 עקב stress שנגרם בעקבות ארוע של כמעט מוות של מטופל, שחי עד היום בזכות מאמצי ההזדאה של הנקבל. סיבוכי הסוכרת במקרה זה הם חמורים ומשמעותיים יותר בעקבות פציעתו של הנקבל במהלך השירות הצבאי, בה איבד עין ונותר עם עין רואה אחת בלבד שניזוקה עקב סיבוכי המחלה. במצב זה צומצמה יכולת ההשתכרות שלו כדי שעות בודדות עד להתדרדרות כלכלית של המשפחה כולה.
- ג. רק לאחר שהחליט לטפל במחלתו, חזר לתפקד ולעמוד בהתחייבויותיו כלפי חולים ונושים.
- ד. התליית רשיון ולו לתקופה קצרה, תמנע ממנו לפרנס, לשלם לנושים בהסדר חוב ותגרום להפסקת העסקתו כספק שירותי רפואת שיניים למשרד הבטחון.
- ה. המחלונת, הגישה תביעה גם בבית משפט לתביעות קטנות וזכתה בסכום כסף כפיצוי.
- ו. הנקבל חזר והתנצל, בהתרגשות ובצער, בפני הועדה ובפני ד"ר מוטשניק על הטעות שעשה.

8. דיון וחברעה

- א. הנקבל הואשם בכתב הקובלנה בשחי עבירות משמעת, האחת – התנהגות שאינה הולמת רפא שיניים, כאמור בסעיף 145(1) לפקודה שהתבטאה בהתעלמות חוזרת ונשנית מפניות גורמי הפיקוח במשרד הבריאות, והשניה – ניהול מרפאת תאגיד ללא רשיון בניגוד לסעיף 3 לפקודה.
- ב. לזכותו של הנקבל נציין את הודאתו כבר בפתיחת ההליך, התנצלותו בפני גורמי הפיקוח והבעת תרסה בפני הועדה. עוד ניתן לציין כי בכל 26 שנות עבודתו לא היה מעורב בהליכים משמעתיים.
- ג. לחובתו של הנקבל נציין את העובדה שרק לאחר תחילת הליכי המשמעת, ובהתאם לדרישת ב"כ הקובלת, העביר את תשובתו לגורמי הפיקוח.
- ד. מקובלת עלינו עמדתה של ב"כ הקובל לפיה התנהגותו של הנקבל בשחי עבירות המשמעת גם יחד, שללה אפשרות פיקוח ובקרה מגורמי הפיקוח במשרד הבריאות, בין על ניהול מרפאת תאגיד בהתאם לסטנדרטים המקצועיים ובין בחוסר יכולת לברר תלונות מטופלים כנגד הנקבל.
- ה. בהעדר סמכויות חקירה של גורמי הפיקוח, שיתוף הפעולה של רופאי השיניים בבירור תלונות מוציבור הנו האמצעי היחיד של האגף להבטחת איכות לשמור על אינטרס הציבור ולהבטיח טיפול רפואי מקצועי והולם. כך גם לגבי מתן רשיון למרפאת תאגיד – בהעדר מידע או בקשה לרשיון, נשללת מהאגף להבטחת איכות היכולת לכפות סטנדרטים מקצועיים ראויים.

- ו. נאמנים עלינו דבריה של ב"כ הקובל לפיהם התופעה של אי הענות לגורמי הפיקוח רווחת דווקא בתחום רפואת השיניים ונדרשת ענישה המהווה הרתעה של כלל רופאי השיניים מפני הישנות התופעה.
- ז. מסכימים אנו כי כל התיחסות של הנקבל לפנייה אליו, לרבות בקשת ארכה מגורמי הפיקוח עקב נסיבות אישיות קשות שפקדו אותו, היתה חוסכת הליך זה והשלכותיו על הנקבל.
- ח. הנקבל וב"כ שטחו בפני הועדון שורה של נסיבות אישיות קשות, השזורות זו בזו ומהוות, להערכתנו, גם חוט מקשר להסתבכותו של הנקבל בשתי עבירות המשמעת במקביל.
- ט. אף שלא הוצגו בפנינו ראיות לפריצת המחלה, נאמנים עלינו דברי הנקבל וב"כ לגבי נסיבות הופעת המחלה והסברו של הנקבל לכך שהנחת המחלה הובילה לסיבוכים שגרמו בין היתר לפגיעה בראיה בעינו הבריאה היחידה.
- י. אנו מקבלים את דברי הנקבל לפיהם אובדן עין במהלך השירות הצבאי, והפגיעה בעינו הבריאה אילצו אותו לצמצם את שעות עבודתו במרפאה, דבר שהוביל להסתבכות כספית שסופה בהכרזתו כחייב מוגבל באמצעים והליכי פשיטת רגל שלו ושל אשתו. בשל הסתבכותו הכספית והיותו חייב מוגבל באמצעים, נאלץ לדבריו, לפעול כרופא שיניים במסגרת שותפות ולאחר מכן במסגרת מרפאת תאגיד כשכיר.
- יא. אין בידנו לקבל את נסיונו של הנקבל לצמצם אחריותו להעדר רשיון לניהול מרפאת תאגיד מכח היותו שכיר במרפאה ולתלות את האשם במנהלי המרפאה ובעלי המניות בה. חובתו של הנקבל היתה לבדוק קיומו של רשיון כזה ולפעול להשגתו.
- יב. שמענו מהנקבל ומב"כ כי כיום, כחלק מהפגמת טעויות העבר, הנקבל מתנהל כעוסק מורשה, המנהל את עניניו. עוד שמענו כי במסגרת הסדר חובות והליכי פשיטת רגל התחייב לפרוע את חובותיו לנזשיו בתשלומים חודשיים, מפרי עמלו אך לא קיבלנו שום מידע או אסמכתא לגבי גובה התשלום. הנקבל גם מסר כי התליית רשיונו, ולו לתקופה קצרה תפגע ביכולת השתכרותו וביכולתו לעמוד בהתחייבותיו.
- יג. שמענו בקשב רב גם את חששו של הנקבל מהפסקת ההתקשרות עם משרד הבטחון בשל ההתלייה וגדיעת מקור פרנסה חשוב.
- יד. אנו מבינים כי התליית רשיונו של הנקבל, עלולה לפגוע במאמצי שיקומו הפיזי, המקצועי והכלכלי, יחד עם זאת ספק בליבנו אם כבקשתו, ניתן יהיה להימנע מהתליית רשיונו.
- טו. נסיבותיו האישיות הקשות של הנקבל, התדרדרות בריאותו ומצבו הכלכלי אולי היו הסיבה המכרעת להתנהגותו של הנקבל כמתואר בקובלנה. יחד עם זאת לא ניתן להתעלם מהעובדה כי התדרדרות זו נמשכה שנים רבות, בהן "שקע" הנקבל בצרותיו תוך התעלמות מוחלטת מהוראות הדין בכל הנוגע לניהול מרפאתו ותפקודו המקצועי.
- טז. אף אם עשה הנקבל בתקופה קשה זו כל שביכולתו, במישור המקצועי, כדי להבטיח למטופליו שירות רפואי טוב ועיל, היה עליו לאפשר לגורמי הפיקוח לבדוק את עבודתו, בין בתלונה שהוגשה נגדו ובין במסגרת העסקית בה פעל.

יז. ב"כ הצדדים הפנו אותנו לפסקי דין והחלטות בהם נדונו עבירות דומות כנגד רופאי שיניים. רמת הענישה שנוקטה כלפי הנקבלים משתנה בזמנים לנסיבות המקרה ואין ללמוד ממנה גזירה שווה לעונש הראוי לעניינו, אלא על תומרת המעשים בלבד :- בעש"א (ירושלים) 56688-11 שלמה יצחקוב נ' השופט בדימוס אמנו סטרשנוב נאמר :

"בהתנהגות מעין זו יש כדי לערער על מוסד הרפואה, שכן בדרך זו חיבל המערער במיקוח החזון של משרד הבריאות על ציבור הרופאים הנתינים תחת סמכותו ואחריותו"

יח. ב"כ הצדדים יחדו מקום בטיעונים גם למטרות אמצעי הענישה בדין המשמעת. ב"כ הנקבל הפנה לעש"מ 5282/98 מ"י נ' חמר כתב ולקביעת בית המשפט שם כי "בדין המשמעת אי אפשר לשמש אמצעי המשמעת כאמצעי מניעה יותר מאשר אמצעי ענישה".

יט. ב"כ הקובל הפנה לע"א 50/91 ד"ר אדגר סבין נ' שר הבריאות ולע"א 10979/04 ד"ר ליביו לאור נ' שרת הבריאות ואח' :- "בהליכים ממין זה השיקול המרכזי שעל תגורם המחליט לשוות לנגד עיניו הוא אינטרס הציבור ואילו השיקולים הספציפיים הנגעים לעבריין המשמעת העומד בפניו חיצוני ענין משני שיש לשקלו, אם בכלל".

כ. במלאכת האיוון בין האינטרס הציבורי וההגנה על שלום ציבור המטופלים, לבין נסיבותיו האישיות של הנקבל, קשות ככל שתהיינה, גובר לטעמנו האינטרס הציבורי שבקיום פיקוח הדוק וראוי על שירותי הרפואה. הגם שנסיבותיו האישיות של הנקבל נוגעות אל הלב, אין בהן כדי להצדיק התנהלות שמשמעותה ולזול בוטה ומתמשך ברשויות הפיקוח, הן בדרך ניהול עסקיו והן בהתעלמות מכוונת מהפניות אליו. משכך, לא נוכל לקבל את עמדת ב"כ הנקבל לפיה אמצעי הענישה של התליית הרשיון לעסוק ברפואת שיניים למשך שלושה חודשים הינו עונש חמור במיוחד. משסברנו כי התליית הרשיון היא העונש ההולם בנסיבות, לא מצאנו מקום לדון בטענת ב"כ הנקבל כי החסר באמצעי המשמעת בפקודה "מכתבי" החמרה קיצונית ואמצעי ענישה של התליה במקום שלא גורש כזה. כא. אשר על כן, הננו ממליצים בפני השרה להתלות את רשיונו של הנקבל לתקופה של שלושה חודשים.

אמירה גולדנר, ש"ד
מ.ר. עזמי

ד"ר שלמה זוסמן

עו"ד זמירה גולדנר
חברת ועדה

ד"ר שלמה זוסמן,
יו"ר הועדה